

Salon Feijenoord #1	Salon FEIJENOORD
23-01-10	

Op 16 februari vond de eerste Salon Feijenoord plaats in het Poortgebouw dat voor de gelegenheid haar eetkafé op dinsdag in plaats van zondag open had gesteld. Een korte rondleiding door de nestor van de kunstenaarsinitiatieven op Feijenoord (est. 1981) gunde de aanwezigen een kijkje in de keuken voordat de uitspraak van de rechter op 23 maart definitief een oordeel velt over de bestemming van het pand. Op de zolder van Rijksmonument werd vervolgens gesproken over ieders bezigheden en ideeën in en om de wijk Feijenoord.

Een diverse groep van ongeveer 30 personen stelde zich aan elkaar voor. Van grafisch ontwerpers tot fotografen, van decorontwerpers tot sociologen, van maatschappelijke kunstenaars tot atelierbeheerders, van beleidsmakers tot site-specifieke kunstenaars en van kunstdocenten tot videokunstenaars, het was verbazend om te zien dat iedereen met zijn of haar eigen netwerken samenkomt in deze wijk in transitie.

Wat is de waarde van kunst en cultuur in stedelijke ontwikkelingsprocessen?

Na het uitgebreide voorstelrondje richtte de discussie zich op wat de rol en meerwaarde van kunst in herstructureringsgebieden is. Waar vroeger de 1% regeling er voor zorgde dat kunstenaars als Gust Romijn en Louis van Roode in samenwerking met architecten de monumenten van de wederopbouw vorm gaven wordt kunst nu vaak achteraf of als stedelijk glijmiddel tijdens de herstructurering ingezet. Tegelijkertijd is de autonome kunst soms ook losgezongen van de maatschappij waarin zij zich beweegt. Het Stedelijk Protocol Kunstenaarsparticipatie van onderzoekscollectief BAVO probeert een brug te slaan tussen de wereld van de politiek en de kunst. Het doel van Salon Feijenoord zou moeten zijn om de kunst al in een vroeg stadium van stedelijke ontwikkeling aan tafel te hebben zodat zij de ongrijpbare en onuitgesproken kwaliteiten, opmerkelijkheden en contradicties kan bevragen, bejubelen en tonen.

Wat is het DNA van de wijk Feijenoord?

Het ging ook over wat Feijenoord nu eigenlijk is en gaat worden. Kunstenaars zijn bij uitstek mensen met een scherpe blik en een gave om het wezen der dingen onder woorden of in beeld te brengen. De mensen aanwezig in het Poortgebouw wonen of werken allemaal in het gebied en bewegen zich dagelijks door de stedelijke realiteit. Zo telden twee mensen onafhankelijk van elkaar het aantal auto's op het vierkante parkeerterrein voor het Entrepotgebouw. Het waren er nooit meer dan een handvol voor een locatie die toch het geografische centrum van de wijk vormt. En zou deze centrale locatie niet beter geschikt zijn als park in plaats van het (door vroegere verontreiniging tot park bestempelde) Nassauhavenpark?

De voorzieningen in de wat saaie wijk zijn laag, wat er toe leidt dat het vooral 's avonds erg stil is op straat. Een leuke kroeg, met fijne muziek en een cultureel programma, wordt bijna door iedereen gemist. De vele goede initiatieven weten elkaar niet altijd te vinden omdat een prettige ontmoetingsplek er niet is.

De rode draad in de opmerkingen over de identiteit van de wijk was eigenlijk dat die er niet was. Een verzameling losse objecten en fragmenten maakt nog geen stadsdeel. Een mening die je bijvoorbeeld ook terug ziet op de discussieforum van [Skyscrapercity](#) over de kop van Feijenoord. Van oorsprong was Feijenoord een eiland dat doortrokken was met treinsporen in noord-zuid richting. In de visie worden dan ook met name oost-west verbindingen gerealiseerd. Het zijn de grootschalige haveninstallaties en -gebouwen en de weidse vergezichten die de wijk Feijenoord het meest onderscheiden van de andere wijken in Rotterdam.

Daarnaast was er de breed gedragen opvatting dat er een scherpe scheiding is tussen arm en rijk en oud en nieuw in de wijk. Niet alleen uit zich dat in de winkels en de soort woningen maar ook in de mate van onderhoud van de openbare ruimte. Deze tegenstellingen en breuklijnen zouden een goede locatie en onderwerp kunnen zijn voor kunstenaarsinitiatieven.

Wat zijn de kansen voor kunst en cultuur op de kop van Feijenoord?

Omdat de beschikbare voorraad goedkope ruimtes door sloop, nieuwbouw en herbestemming waarschijnlijk af zal nemen in de toekomst is het zaak om slimme en creatieve strategieën en oplossingen te verzinnen. Een bloemlezing van de geopende mogelijkheden:

- Als al het vastgoed al ingevuld is of wordt kunnen we dan niet met mobiele paviljoens als ateliers en een expositieruimte door de wijk trekken?
- Bijvoorbeeld met paviljoens op de nu erg leeg en tochtig gevisualiseerde Nassaukade of met een strandpaviljoen in het Nassaupark met een drijvend zwembad.
- Moet er niet meer op evenementen ingezet worden, er is in Rotterdam bijvoorbeeld geen goede rommelmarkt zoals die in veel andere Europese steden wel te vinden is.
- Een goed initiatief op de juiste plek kan de loop tussen de verschillende gescheiden delen van de wijk op gang brengen.
- Kan het idee van het Noordereiland met veel kleinschalige ruimtes niet doorgezet worden in de wijk Feijenoord aan de andere kant van de Koningshaven?
- Kan de nu wat troosteloze en stenige Persoonsdam geen culturele impuls gebruiken die de daar aanwezige sporthal met omringende functies als jongerensoos e.d. kan versterken?
- Kunstenaarsinitiatieven gedijen het beste in situaties waar een grote vrijheid heerst om dingen met een doe-het-zelf mentaliteit aan te pakken. Nu kraken steeds meer gemarginaliseerd dreigt te worden en tijdelijk beheer weinig zekerheid en continuïteit biedt verdwijnen de vrijplaatsen waar nog spannende dingen kunnen gebeuren en de onafhankelijke jongerencultuur kan floreren. Waar in Feijenoord is er nog plaats voor zo'n gedoogzone?
- Is het niet mogelijk, vergelijkbaar met de constructie van stichting NAC in Charlois om een heel woonblok te transformeren tot atelierwoningen met expositieruimtes op de begane grond? Zo'n blok zou zelfs aangekocht kunnen worden door een stichting die de ruimtes verhuurd.

Ter afsluiting nog een woord van dank van de bijzonder gastvrije crew van het Poortgebouw:

*Ook wij willen jullie bedanken voor jullie komst en interesse op dinsdag 16 februari. Wij zullen toekomstige bijeenkomsten graag blijven volgen en zo ook een beter contact met onze buurt krijgen en ideeën uitwisselen. Echter 23 maart a.s. (uitspraak rechter) is voor ons doorslaggevend om te zien met welk doel:
- of wij kunnen op deze plek blijven en onze broedplaats functie uitbreiden en versterken vooral naar onze directe omgeving o.a. door het beschikbaar stellen van ruimte/podia en andere faciliteiten.
- of wij zijn op zoek zijn naar vervangende woon-/atelier-/podium- ruimte, om onze toekomst te waarborgen, waarbij het contact tussen ons net zo belangrijk is.*

Het Poortgebouw (vegetarisch) eetcafe is er altijd op zondag vanaf 19.00u, wellicht ook een plek om elkaar vaker ongedwongen te ontmoeten?

*Namens vereniging het Poortgebouw,
Tot de volgende Salon!*

Volgende Salon Feijenoord

Dinsdag 16 maart om 19:30 met vanaf 18:00 Stampot (RSVP salonfeijenoord@gmail.com) bij:

De Zwarte Ruyter
Van der Takstraat 107
3071LK Rotterdam